

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-194-7-3>

PROBLEMY Z REGULACJĄ PODATKOWĄ W WARUNKACH COVID-19

Cyfryzacja, globalizacja, innowacyjność i rozwój korporacji high-tech w ostatnich latach silnie wpłynęły na działalność i relacje gospodarcze między krajami na całym świecie. Związek pogłębił się albo stawał się bardziej niezależny. Dzięki rozwojowi technologii i ich rozprzestrzenianiu się nowy kryzys w postaci COVID-19 był łatwiejszy do zniesienia dla krajów i dał silny impuls do szybkiego rozwoju takim gigantom korporacyjnym jak Apple, Google, Facebook i Amazon.

Innowacje i ich formy mogą mieć postać towarów i usług, które są trudniejsze do obliczenia i prowadzenia rachunkowości podatkowej. Jednak każdy kraj na tym etapie rozwoju gospodarczego jest dużo zależny i będzie zależał od istnienia firm high-tech.

Problemem jest jednak opodatkowanie zysków takich korporacji, a także regulowanie nieprzewidywalnego wzrostu ich pozycji monopolistycznej. Również w warunkach pandemii mechanizm podatkowy stał się bardziej skomplikowany, a kontrola nad otrzymywaniem zysków od korporacji high-tech stała się bardziej czujna. Aby zachęcić i rozwinąć inwestycje, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, kraj opracował szereg środków mających na celu poprawę sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw w pandemii. Nowym zjawiskiem jest to, że rozwój zaawansowanych technologicznie korporacje

wywołał wiele debat wśród podatników. Kluczową kwestią była jurysdykcja korporacji i zdolność do płacenia podatków. Kraje zaczęły tworzyć specjalny podatek regulacyjny, aby wypełnić luki w ustawodawstwie krajowym i międzynarodowym.

Na przykład, zbadałem lukę w prawie podatkowym Ł. Błoński w 2020 roku całkowita sprzedaż Amazona wyniosła 44 mld dolarów. Mimo tak wysokich obrotów korporacja zadeklarowała straty w wysokości 1,2 mld dolarów. W ten sposób korporacja nie zapłaciła podatku od osób prawnych [1].

Regulacja przedsiębiorstw i ich opodatkowanie w warunkach COVID-19 ma charakter ochronny, ale niektóre środki mają na celu stymulowanie inwestycji, wspieranie zatrudnienia, zapewnienie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska (emisje CO₂, wykorzystanie zasobów naturalnych, recykling chemikaliów i ich podwójne użycie, zachęcają rozwój alternatywnych źródeł energii itp.).

Według OECD wiele krajów wdrożyło swoje środki, które są stałe lub tymczasowe na okres kwarantanny lub innych środków ograniczających. Na przykład różne prowincje i terytoria w Kanadzie wdrożyły rozbudowany system środków wsparcia w celu przyciągnięcia inwestycji. Tym samym Quebec wprowadził 30% ulgę podatkową od kapitału synergii, która obowiązuje po 31 grudnia 2020 r. Ulga podatkowa zostanie przyznana korporacjom niepodlegającym zwrotowi, z zastrzeżeniem rocznej kapitalizacji w wysokości 225 000 amerykańskich dolarów, a także nabywanie udziałów w spółkach z zakresu nauk o życiu, produkcji lub przetwarzania, zielonych technologii, sztucznej inteligencji czy technologii informatycznych. Podczas gdy Ontario wprowadziło ulgę podatkową dla możliwości regionalnych, 10% ulgę podatkową od podatku dochodowego od inwestycji kapitałowych dokonanych przez prywatne kanadyjskie korporacje w budynki handlowe i przemysłowe oraz powiązane

aktywa. To z kolei, Terytoria Północno-Zachodnie od 1 stycznia 2021 obniżyły stawkę podatku dochodowego od osób prawnych z 4% do 2%. Yukon obniża stawkę podatku dochodowego od małych firm z 2% do 0%, podnosząc podatek od składek ubezpieczeniowych do 4%, aby pokryć deficyt [2].

Włochy wprowadziły szereg środków regulujących działalność korporacji. Na przykład, zapłata podatków, które zostały już zawieszane lub odroczone, została przesunięta na styczeń 2021 roku w odniesieniu do 50% należnej kwoty. Należy zauważyć, że zapłata podatków regionalnych została przesunięta na kwiecień 2021 roku dla tych firm, które stosują syntetyczne wskaźniki wiarygodności podatkowej i odnotowują 33% spadek obrotów w 2020 roku w porównaniu z 2019 rokiem. Do grudnia 2020 roku wstrzymano płatność VAT, SSC i PIT. Takie środki były dopuszczone dla firm, osób fizycznych-przedsiębiorców i osób prowadzących działalność na własny rachunek, których dochód zarejestrowany w 2019 roku nie przekraczał 50 mln euro, pod warunkiem, że zmniejszenie dochodów w listopadzie 2020 roku wyniesie co najmniej 33% dochodów dla odpowiedniego miesiąca 2019 roku.

Podobnie jak wszystkie inne kraje, Niemcy wprowadziły szereg środków w celu ustalenia uproszczonych odpisów amortyzacyjnych dla majątku ruchomego. Maksymalny poziom rezerwy podatkowej na prace badawczo-rozwojowe został również podwyższony o 6 lat. Dla firm, które dostarczają swoim pracownikom samochody, przewidziano zwolnienie podatkowe na prywatny użytek samochodu służbowego napędzanego «zielonym» paliwem.

W Republice Południowej Afryki, w obszarze podatków od wynagrodzeń, kwalifikujące się przedsiębiorstwa mogą odroczyć 20% zobowiązań podatkowych swoich pracowników na kolejne cztery miesiące i część poprzednich płatności podatku

dochodowego od osób prawnych. Podczas gdy udział odroczonego podatku od pracowników zostanie zwiększony do 35%, a limit dochodu brutto dla obu odroczeń zostanie zwiększony z 50 milionów randów afrykańskich do 100 milionów. W przypadku dużych przedsiębiorstw (o dochodach brutto powyżej 100 mln randów) można odroczyć płatności podatku bez kar.

W Argentynie przedłużono termin składania sprawozdań dla systemu podatników na systemie Monotributo. Obniżono stawki podatkowe dla sektora opieki zdrowotnej od operacji debetowych i kredytowych. Cła eksportowe na usługi dla przedsiębiorstw zarejestrowanych w trybie promocji zostały obniżone z 5% do 0%. Również dla przedsiębiorstw z obszaru nauki i innowacji stopa eksportu wyniosła 0%. Stawka cła została obniżona do 0% na wszystkie leki i produkty [2].

Dla wizualizacji i porównywalności stworzyliśmy tabelę z opisem i charakterystyką zastosowanego i wdrożonego środka, nazwą kraju, rodzajem podatku, a także głównymi celami wprowadzenia takiego podatku. Wyróżniliśmy takie kraje jak Australia, Chile, Chiny, Finlandia, Japonia, Rzeczpospolita Polska, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone (tabela 1).

Tabela 1

Kraj / Rodzaj podatku / Opis środka podatkowego
Australia (CIT/ Wsparcie inwestycji)
Rząd zwiększył natychmiastowy odpis aktywów do 150 000 amerykańskich dolarów (z 30 000 amerykańskich dolarów). Próg jest stosowany na podstawie aktywów, więc zainteresowane firmy mogą natychmiast odpisać kilka aktywów, każdy o wartości co najmniej 150 000 amerykańskich dolarów. Zakupiony przed 31 grudnia 2020 r. W ramach budżetu na 2020 rok 21 firm miało dodatkowe sześć miesięcy do 30 czerwca 2021 r., aby po raz pierwszy wykorzystać te aktywa.
Chile (Wsparcie inwestycji)
Przejściowe obniżenie stawki podatku dochodowego (z 25% do 10%) dla małych i średnich przedsiębiorstw, do dochodów uzyskanych w latach 2020-2022. Natychmiastowa amortyzacja środków trwałych, dokonywana od 2020 do 31 grudnia 2022 roku. Wprowadzone zostaną specjalne środki zapobiegające nadużyciom podczas korzystania z tego świadczenia.
Chiny (Podatki od wynagrodzeń i siły roboczej / CIT / Wsparcie inwestycji)
Premie i dotacje wypłacane pracownikom służby zdrowia pracującym z COVID-19 są zwolnione z podatku PIT. Specjalne ulgi podatkowe dla firm zajmujących się produkcją podstawowych towarów związanych z ochroną i odstraszeniem COVID-19. Obejmuje to 100% kosztów inwestycji w sprzęt w celu zwiększenia mocy produkcyjnych. Firmy/projekty produkujące chipy mniejsze niż 28 nm będą zwolnione z podatku dochodowego przez okres do 10 lat. Firmy produkujące chipy od 65 nm do 28 nm otrzymają pięcioletnie zwolnienie z podatku i/lub 50% zniżki od stawki podatku od osób prawnych przez kolejne 5 lat.
Finlandia (Podatek dochodowy / Wsparcie zatrudnienie lub rozwijaj umiejętności)
Przejście na transport niskoemisyjny wspiera reforma podatkowa. Obniżone zostaną opodatkowane koszty transportu elektrycznego wykorzystywanego jako transport służbowy, a korzyści płynące z ładowania transportu elektrycznego w pracy i w publicznych miejscach ładowania będą wolne od podatku w latach 2021-2025. Ponadto uproszczone zostanie opodatkowanie biletów podróży, a rowery korporacyjne staną się zwolnione z podatku do 1200 euro.
Japonia (CIT/ Podatki związane ze środowiskiem / Zachęcania do konsumpcji)

<p>Aby pokryć deficyt firm z kapitałem powyżej 100 mln jenów i poniżej 1 mld jenów, możliwe będzie zastosowanie systemu zwrotu podatku od osób prawnych poprzez zwrot deficytu, który zwykle stosuje się tylko do małych i średnich firm. Dotyczy deficytów powstałych w latach obrotowych kończących się 1 lutego 2020 r. do 31 stycznia 2022 r. Zmieniono klasyfikację stawki podatku akcyzowego w sferze środowiskowej. Kategorie taryfowe zostaną zrewidowane zgodnie z nowymi normami efektywności paliwowej do roku 2030. Transport z czystym olejem napędowym są wyłączone ze zwolnienia podatkowego na podstawie wymogów strukturalnych.</p>
<p>Rzeczpospolita Polska (Podatek dochodowy / Firmy nieposiadające osobowości prawnej / Dochód z samozatrudnienia / Wsparcie badania i rozwój/innowacje / podatek od wartości dodanej)</p>
<p>Ulgi podatkowe od dochodów uzyskanych w roku podatkowym poza granicami kraju (tzw. ulga podatkowa) były ograniczone. Kwota zmniejszająca podatek wynosi 1360 zł – przy podstawie obliczenia podatku nieprzekraczającej 8000 zł. Limit na wybór jednorazowego podatku został zwiększony do 2 mln euro. Istnieje możliwość skorzystania ulgi dla dziedzin badania i rozwój w trakcie roku podatkowego. W trakcie roku podatkowego konieczne jest przeprowadzenie badań, w ramach ustawy o PIT, których celem jest opracowanie produktów potrzebnych do zwalczania COVID-19. W przypadku zwolnienia dla dziedziny badania i rozwój konieczne jest ustalenie kwalifikujących się kosztów podatkowych zgodnie z katalogiem kosztów kwalifikowanych. W 2020 r. podatnicy dochodowy mogli przy obliczaniu zaliczek uwzględniać preferencyjną stawkę podatku w wysokości 5% od akceptowalnego dochodu (w celu przeciwdziałania COVID-19). Obowiązuje do końca epidemii COVID-19. Wprowadzono rozliczanie strat na początek 2020 r. jako odliczenie od zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych za 2019 r.</p>
<p>Wielka Brytania (Podatek dochodowy /Wsparcie inwestycji / Pracodawca/ CIT/ Wsparcie inwestycji / VAT)</p>
<p>Próg bazowy i dolny limit zysku zostały zwiększone do 9500 funtów z 8632 funtów. Utrzymano asystę osobistą i wyższą stawkę na poziomie 2021-2022 do kwietnia 2026 roku. Zachowano główny próg/dolną granicę zysku oraz górną granicę zarobków/górną granicę zysku na poziomach 2021-2022. Zniżki związane z tymi progami/dopłatami są również utrzymywane w latach 2021-2022 do 2026 roku. Ulgi podatkowe na inwestycje społeczne zostały przedłużone do kwietnia 2023 roku. Dodatek za pracę wzrósł do</p>

4000 funtów. Wprowadzono 130% zaliczki na kapitał na inwestycje w urzędzenia i urzędzenia ze stawką podstawową oraz 50% dopłatę za pierwszy rok na inwestycje w urzędzenia i urzędzenia ze stawką specjalną. Do 31 marca 2021 r. stawka VAT na usługi hotelarskie i rozrywkowe została czasowo obniżona. Zawarto Protokół o współpracy administracyjnej w zakresie podatku VAT i długów w ramach umowy o handlu i współpracy z UE. Przejściowo obniżona stawka VAT 5% dla branży turystycznej oraz pośrednia stawka 12,5% zostały przedłużone do 31 marca 2022 roku.

Stany Zjednoczone (Unikania wielokrotnego obciążenia podatkowego)

Departament Skarbu USA, według własnego uznania, odroczy płatności podatku bez odsetek lub kar niektórym osobom fizycznym i przedsiębiorstwom dotkniętym negatywnym wpływem, aby zapewnić dodatkową płynność gospodarce. Dodatkowo przedłuża możliwość ubiegania się o zwrot kosztów za 2016 rok. Zwiększono ograniczenia dotyczące datków na cele charytatywne zarówno dla osób fizycznych, jak i dla korporacji. Dla osób fizycznych limit 50% skorygowanego dochodu brutto zostaje zawieszony na 2020 rok. W przypadku korporacji limit 10% został podwyższony do 25% dochodu podlegającego opodatkowaniu. Przepis ten zwiększa również limit odliczeń za zapasy żywności z 15% do 25%. Rozporządzenie tymczasowo zwiększa wysokość kosztów odsetek, które firmy mogą odliczyć w zeznaniach podatkowych, zwiększając limit 30% do 50% dochodu podlegającego opodatkowaniu (skorygowanego) na lata 2019 i 2020.

Źródło: opracowanie autora na podstawie [2]

Należy zauważyć, że większość działań kraju dotyczyła wspierania inwestycji, zmniejszania obciążeń płac i pracodawców, stymulowania konsumpcji, obniżania lub zwalniania podatku VAT, wsparcia i ochrony środowiska.

Bibliografia:

1. Błoński, Ł. (2021), Global taxes in the post-COVID-19 era, Polish Economic Institute, Warsaw.
2. OECD : web-site. URL: <https://www.oecd.org/tax> (date of application 25.01.2022).